

Charter

Betreffende de aanpak van wijk Heechterp-Schieringen op basis van het Wijkactieplan Heechterp-Schieringen, vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van Leeuwarden op 22 augustus 2007 voor de periode 2008 tot en met 2017

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden, handelend als bestuursorgaan van de gemeente Leeuwarden, namens deze,

De wethouder van Volkshuisvesting, Stedelijke Vernieuwing, Welzijn en Zorg

De heer drs. Roel Sluiter

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

drs. Ella Vogelaar,

Mede namens

minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Mevrouw dr. G. ter Horst

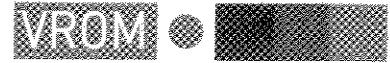
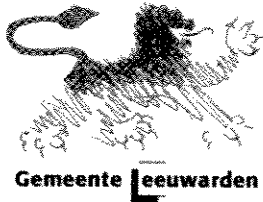
staatssecretaris van Economische Zaken

Drs. F. Heemskerk

minister voor Jeugd en Gezin

mr. A. Rouvoet

minister van Justitie



Wonen, Wijken en Integratie

Dr. E.M.H. Hirsch Ballin

minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Mevrouw G. Verburg

minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Dr. R.H.A. Plasterk

staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw J.M. van Bijsterveldt-Vliegenthart

staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw S.A.M. Dijkema

minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Mr. J.P.H. Donner

staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
De heer A. Aboutaleb

minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Dr. A. Klink

staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mevrouw dr. M. Bussemaker

minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Mevrouw dr. J. Cramer

handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden.

Preambule

De afgelopen vijftien jaar is hard gewerkt om de aandachtswijken er weer bovenop te helpen. In de meeste van deze wijken is de kwaliteit van de woningvoorraad en de woonomgeving er zichtbaar op vooruitgegaan. Maar de sociaal-economische positie van de bewoners is veel minder vooruitgegaan of zelfs achteruitgegaan. Ondanks alle maatregelen op fysiek en sociaal gebied zijn de huishoudens aan de onderkant van de maatschappelijke ladder niet in staat geweest hierop te stijgen.

Complexe maatschappelijke problemen als schooluitval, een eenzijdige woonvoorraad en een verloederde leefomgeving met weinig mogelijkheden om sociale contacten te leggen, hoge (jeugd)werkloosheid, een gebrekkige inburgering van nieuwkomers en achterblijvende emancipatie en participatie van vooral niet-westerse vrouwen, weinig werkgelegenheid in de buurt, ontoereikende jeugdzorg, gezondheidsachterstanden, criminaliteit en gevoelens van onveiligheid, komen in sommige wijken veelvuldig en naast elkaar voor. Juist deze veelheid aan problemen veroorzaakt de hardnekkigheid van de problematiek in deze wijken. Alleen een langdurige, samenhangende inzet van preventieve, curatieve en repressieve maatregelen kan het verschil gaan maken.

Daarom zijn er 40 wijken aangewezen waar steden en rijk samen de komende 10 jaar aan de slag gaan. Steden en rijk willen deze wijken weer tot vitale, woon-, werk-, leer-, en leefomgevingen maken, waar het prettig wonen is en mensen betrokken zijn bij de samenleving. Wij, stad en rijk, zetten in op een strategie die als doel heeft om de komende 10 jaar de kloof tussen kansarmen en kansrijken te verkleinen en waarmee de opeenstapeling van problemen bij kansarme huishoudens en in de wijken waar zij leven effectief wordt aangepakt. De afgelopen periode zijn door de steden met lokale partijen 40 wijkactieplannen opgesteld. De in het navolgende charter vastgelegde afspraken zijn gebaseerd op het wijkactieplan voor Heechterp-Schieringen en vormen een aanvulling op de bestaande afspraken/overeenkomsten zoals bijvoorbeeld geformuleerd in GSB en ISV. De afspraken tussen steden en rijk voor de 40 wijken sluiten aan bij de afspraken die tussen het rijk en de VNG zijn gemaakt in het kader van het Bestuursakkoord van 4 juni 2007.

Met deze verklaring spreken wij, stad en rijk, ons uit om als bondgenoten in de 40 wijken er alles aan te doen om de hierna geformuleerde ambities voor de wijk(en) te realiseren. Dat betekent dat we met louter "kan niet" geen genoegen zullen nemen.

We verbinden ons om de afgesproken gezamenlijke maatschappelijke ambities te bereiken. Deze ambities zijn robuust en zullen daarom slechts in uitzonderlijke situaties worden aangepast. We spreken elkaar daarom aan op het inzetten van een effectief instrumentarium en blijven daarover met elkaar in gesprek. Als een instrument niet effectief genoeg blijkt, zoeken we naar andere, meer effectieve instrumenten. De weg waarlangs is dus minder onwrikbaar dan de ambities.

1. Algemene afspraken

De partijen in Leeuwarden willen op een integrale wijze bereiken dat Heechterp-Schieringen een duurzame wijk wordt, waar het goed wonen is en waar de talenten van de bewoners benut worden. Anders gezegd: Heechterp-Schieringen wordt een prachtwijk en alle bewoners maken een stap vooruit!

Leeuwarden concentreert zich daarbij op de huidige bewoners. Het doel is het activeren en emanciperen van deze bewoners. Daarnaast moet de wijk aantrekkelijker worden zodat de bewoners er ook willen blijven als ze het financieel-economisch beter krijgen. De inzet is gericht op sociale en economische stijging van de huidige bewoners. De talenten van de bewoners zijn daarbij het vertrekpunt. Gerichte activering (drang en dwang) kan daarbij een rol spelen.

Om die doelen te bereiken:

- Zullen gemeente, lokale partners en rijk zich voor langere tijd verbinden aan Heechterp-Schieringen.
- Is de aanpak in de wijk opgebouwd rondom een aantal focuspunten.
- Krijgen de bewoners in alle fasen van het traject hun plek als partner, om mee te denken, mee te praten en mee te doen. Voor dat laatste wordt een bewonersbudget beschikbaar gesteld.

2. Experimenten

Inzet rijk:

Om op bepaalde terreinen doorbraken te forceren, wil het rijk experimenteerruimte creëren voor gemeenten om innovatieve en onorthodoxe aanpakken mogelijk te maken. Het rijk wil samen met de gemeenten die hun interesse kenbaar hebben gemaakt aan de slag op de volgende onderwerpen:

- samenhang en integraliteit
- bewoners
- slagkracht in de wijk
- slagkracht achter de voordeur
- opheffen bureaucratische structuren

In de eerste helft van 2008 zal het rijk in samenspraak met de gemeenten die zich voor een bepaald onderwerp hebben opgegeven invulling gaan geven aan deze experimenten.

Inzet stad

De gemeente Leeuwarden doet graag mee aan alle experimenten. De gemeente wil benadrukken dat voor alle experimenten geldt dat toezeggingen leiden tot inpassing van experimenten in het WijkActiePlan voor Heechterp-Schieringen en niet tot aanpassing van de essenties van het WAP aan de experimenten.

3. Kennis

Ambitie en inzet rijk

Een vraaggericht kennisaanbod vanuit verscheidene kenniscentra die het terrein van de wijkaanpak bestrijken, waardoor steden op adequate wijze worden ondersteund bij de uitvoering van hun wijkactieplannen, inclusief experimenten, en er een optimale kennisontwikkeling en -uitwisseling plaatsvindt binnen en tussen de steden en waar nodig de wijken onderling.

Het rijk levert op de volgende wijze haar inzet:

- WWI heeft een consortium van kenniscentra tot stand gebracht dat zijn aanbod onderling afstemt en waar nodig aanpast en uitbreidt ten behoeve van de kennisbehoefte onder de 40 wijken/18 gemeenten. WWI heeft één digitaal loket '40 wijkenaanpak' tot stand gebracht, waar gemeenten via een portal de diverse kenniscentra kunnen raadplagen en benaderen; waar een gemeenschappelijke agenda van symposia, workshops en opleidingen wordt aangeboden; waar good practices staan beschreven.
- WWI heeft een gezamenlijke helpdesk gerealiseerd, waar gemeenten hun vragen m.b.t. de wijkaanpak kunnen stellen en binnen korte tijd antwoord of toelichting krijgen.
- WWI zorgt voor een vraaggericht aanbod van opgedane kennis en onderzoek m.b.t. thema's die binnen de wijkactieplannen beschreven staan en waar aanvullende kennis en kennisdeling noodzakelijk zijn. Dit kan o.a. in de vorm van kleine bijeenkomsten, cursussen en excursies.

Inzet stad:

In bilaterale gegevensuitwisseling met andere krachtwijken wil de gemeente investeren via het recent ontwikkelde excursieprogramma "Leeuwarden nodigt u uit!" (werkbezoek met wederzijdse uitwisseling en beoordeling/intervisie).

4. Aanpak problemen in het dagelijkse leven en vergroten sociale binding en veiligheid

Thema's: wonen, werk en inkomen, complexe sociale problematiek, leren en opgroeien, integreren en veiligheid

a. Gezamenlijke ambitie

In Heechterp-Schieringen woont een hoog percentage gezinnen met complexe sociale problematiek. Het gaat om 17% van alle gezinnen met complexe problematiek in Leeuwarden. Daarnaast worstelt de wijk met een gebrek aan sociale binding. De wijze waarop mensen met elkaar omgaan wordt laag gewaardeerd. Opvoeding schiet tekort en er is in de wijk sprake van vroegtijdige schoolverlaters. De wijk wordt gezien als de onveiligste wijk van Leeuwarden na de binnenstad. Leeuwarden gaat deze problematiek aanpakken op individueel en op collectief niveau. De te behalen effecten van de aanpak zijn de volgende:

- Het percentage huishoudens met sociale problematiek binnen de wijk ontwikkelt zich op het totaal aan huishoudens met sociale problematiek in Leeuwarden als volgt: 2006 17%; 2011 15%; 2017 13%.
- De waardering van de bewoners voor de wijze waarom mensen in de wijk met elkaar omgaan, ontwikkelt zich van een 6,1 in 2006 via een 6,5 in 2011 tot een 6,9 in 2017.
- In 2017 rookt 80% van de jongeren niet, 50% drinkt geen alcohol, 90% gebruikt geen softdrugs, 84-88% van de kinderen heeft geen overgewicht.
- In 2017 is het aantal jongeren met startkwalificatie gelijk aan het gemiddelde in Leeuwarden.
- De veiligheidsscore van Heechterp is in 2017 6,0 of hoger (2006=5,19). Voor Schieringen ligt de veiligheidsscore in 2017 op een 7,0 of hoger (2006=6,43).

Het rijk en de gemeente hebben de ambitie te komen tot minder grote verschillen in levensverwachting op basis van sociaal-economische achtergronden. Concrete doelstelling daarbij is om de gezondheid van inwoners in de krachtwijken te verbeteren via een integrale aanpak gericht op gezonde bewoners, gezonde leefomgeving

(waaronder inrichting openbare ruimte en stedelijke ontwikkeling) en een samenhangende eerstelijnszorg met preventief aanbod.

Het rijk en de stad willen deze ambities mede bereiken door het versterken van de welzijns- en zorgsector in Heechterp-Schieringen te versterken. Concrete doelstelling daarbij is dat de inzet van de betrokken instellingen beter zal aansluiten op de vraag van bewoners en dat welzijnsinstellingen beter samenwerken met andere (hulpverlenende) organisaties.

b. Inzet stad

Lokaal wordt door partijen voor een integrale aanpak gekozen waarbij alle mensen die worstelen met problemen in hun dagelijks leven zullen worden ondersteund en een concreet aanbod krijgen. Ook elke buurt zal een concreet aanbod krijgen. In deze aanpak spelen frontlijnteams met een brede taakstelling een sleutelrol. Met de frontlijnteams kiest Leeuwarden voor een wijkgerichte uitvoering. De frontlijnteams spelen een rol bij de individuele aanpak, het vergroten van de sociale binding op buurt- en wijkniveau, het signaleren en aanpak van opvoedingsproblemen en de veiligheid. Activiteiten die plaatsvinden zijn de volgende:

- Frontlijnteams: Er worden twee frontlijnteams opgezet waarin diverse lokale en regionale instellingen voor welzijn en zorg, de corporaties, de politie en de gemeente vertegenwoordigd zijn (daartoe wordt de gemeentelijke sturing van welzijnsinstellingen waar nodig aangepast). De beste professionals in de wijk wordt het principe achter de frontlijnteams. De teamleiders van deze teams zorgen voor een effectieve afstemming tussen de inzet van professionals in hun team en de achterliggende organisaties, mede in het kader van het traject Versterking Welzijnssector. De frontlijnteams benaderen alle inwoners (allochtoon en autochtoon) actief.
- Wat betreft de versterking van de welzijnssector wordt voor de inzet van de gemeente verwezen naar het wijkactieplan.
- De frontlijnteams onderhouden nauwe banden met de buurtschool inzake opvoedingsproblemen. Frontlijnteam, buurtschool en Centrum Jeugd en Gezin werken samen aan het vergroten van de betrokkenheid van ouders bij de ontwikkeling van hun kinderen. De bestaande ouderkamer krijgt hierbij ook een functie.

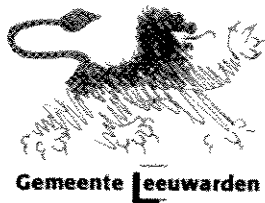
- Leeuwarden wil de Brede school uitbreiden naar 0-16 jarigen. Zo kan ook voor de oudere leeftijdsgroep activiteiten worden opgezet op het gebied van scholing, vrije tijd en gezonde leefstijl.
- Er zullen afspraken gemaakt worden voor inzet van jongeren en studenten in de wijk door middel van stages (maatschappelijke en andere), opdrachten e.d.
- Er wordt aangehaakt bij het Centrum Jeugd en Gezin dat momenteel voor de stad wordt uitgewerkt. Bovendien wordt extra ingezet op het project Communities that care.
- Vanuit regulier beleid wordt al ingezet op de aanpak van de problematiek van vroegtijdige schoolverlaters en VVE. Zo investeert Leeuwarden stadsbreed al extra in het voorkomen en bestrijden van voortijdige schooluitval en koerst daarbij op een sluitende aanpak van 0-23 jarigen. De buurtschool in Heechterp-Schieringen draait mee in het programma Kaleidoscoop, een methode die zich richt op de brede ontwikkeling van kinderen met speciale aandacht voor de taalontwikkeling
- Contacten tussen bewoners van de wijk en de vele sportverenigingen worden versterkt.
- Het Veiligheidshuis Fryslân is sinds januari gestart met een vestiging in Leeuwarden. Er wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn het Veiligheidshuis in te zetten in Heechterp-Schieringen, op zowel een persoonsgerichte als een gebiedsgerichte aanpak.
- De gemeente treft maatregelen om het geregistreerde geweld in 2010 in Heechterp met 25% af te laten nemen ten opzichte van 2007.
- De gemeente treft maatregelen om de categorie overige overlast (met name burenoverlast) in 2010 in zowel Heechterp als Schieringen met 25% af te laten nemen ten opzichte van 2007.
- In 2011 is van alle in de wijk aangeboden inburgeringstrajecten 80% dual.
- De gemeente Leeuwarden zet in op het versterken van de sociale binding in de buurt. Sociale binding laat zich afmeten aan de mate waarin burens en buurtgenoten aangeven contact met elkaar te hebben. Gelet op de samenstelling van de wijk zal de gemeente daarbij uiteraard ruime aandacht geven aan de contacten tussen allochtone en autochtone buurtbewoners én aan de contacten tussen autochtone buurtbewoners onderling.
- De gemeente zorgt ervoor dat de lokale vraag met betrekking tot de versterking van de welzijnssector wordt geïnventariseerd.

c. Inzet rijk

Het rijk ondersteunt de stad op de volgende manieren om haar doelen te behalen:

- Versterken welzijnswerk: op basis van de gemeentelijke inventarisatie wordt besloten tot een ondersteuningsaanbod dat daarop past. Het rijk zal hiervoor primair de beschikbare kennisinfrastructuur inzetten die hiervoor extra middelen ontvangt. Het aanbod bevat de volgende elementen: ondersteuning van gemeenten bij de aansturing van het welzijnswerk; ondersteuningscapaciteit vanuit Movisie; onderzoek van interventies op hun effectiviteit, vervolgens scholingsaanbod aan welzijnswerkers op het gebied van bewezen interventies; (bij)scholingsaanbod voor hulpverleners/welzijnswerkers op het gebied van interdisciplinaire samenwerking en andere algemene competenties waaraan behoefte is in de Krachtwijken - dit betreft ook het inventariseren van huidige (bij)scholingsprogramma's en indien gewenst, het ontwikkelen van nieuwe programma's; hulp bij monitoring, evaluatie en beschrijven van de nieuwe werkwijze frontlijnteams.
- Als het nodig is wil het rijk overleg met het Zorgkantoor Fryslân faciliteren over het soepel toepassen van AWBZ-regelgeving, met name in de productafspraken met GGZ-Fryslân en Verslavingszorg Noord-Nederland.
- Leeuwarden neemt het initiatief voor lokaal overleg met het CIZ en betreft het rijk (VWS) bij eventuele knelpunten.
- Als het nodig is wil het rijk voor de stad overleg met de provincie Fryslân faciliteren over de provinciaal gefinancierde inzet in de frontlijnteams (VWS/J&G).
- Gezonde wijk: de gemeente Leeuwarden is bereid deel te nemen aan het experiment Gezonde Wijk. In de eerste helft van 2008 zal de gemeente samen met de ministeries van VWS en WWI hiertoe een voorstel uitwerken.
- Wijkgerichte inburgering: het rijk neemt serieuze nota van de belangstelling van de gemeente voor deelname aan Innovatietrajecten Wijkgerichte Inburgering, Examenprofiel Sociale participatie en Persoonsvolgend Budget.
- Het rijk neemt serieuze nota van de belangstelling van de gemeente voor deelname aan het project Duizend en één kracht in relatie tot het realiseren van een multicultureel vrouwentrainingscentrum. Binnen dit traject zal zo mogelijk gebruik gemaakt worden van de Toolkit participatie.

- Privacy: de helpdesk Privacy ondersteunt de wijken en geeft (juridisch) advies indien instanties tegen problemen aanlopen op het gebied van privacy en gegevensuitwisseling. Het rijk betreft de problemen van de wijken bij de ontwikkeling van het kaderconvenant Veiligheid in 2008.
- Het rijk stelt 500 extra wijkagenten beschikbaar. De verdeling van de extra wijkagenten over de regio's gaat volgens het reguliere budgetverdeelsysteem in de vorm van een bijzondere bijdrage. De uitbreiding van wijkagenten zal, conform de landelijke prioriteiten van de politie, het eerst plaatsvinden in de wijken met de grootste problemen. Het is aan het regionaal college, op voordracht van de regionale driehoek, om te bepalen welke wijken dat in de regio zijn. Met de korpsen is afgesproken dat hierbij specifieke aandacht wordt besteed aan de 40 WWI-wijken. Het korps Fryslân krijgt in de periode 2007 – 2011 13 extra wijkagenten.
- Het rijk (BZK en Justitie) geeft Leeuwarden voor 1 oktober 2008 aan hoe men de gemeente Leeuwarden (vooral vanaf 2009) zal ondersteunen bij het behalen van de gewenste veiligheidsdoelstellingen en de daarvoor noodzakelijke inzet van de stad.
- Combinatiefuncties: vanuit de Impuls 'brede school, cultuur en sport' zullen door VWS en OCW samen met de gemeenten structureel middelen ter beschikking worden gesteld voor combinatiefuncties. Dit betreft functies voor professionals die bij één werkgever in dienst zijn, maar werkzaam zijn in, of ten behoeve van meerdere sectoren. Met de gemeente worden apart afspraken gemaakt over het bijbehorend financieringsvoorstel en het aantal combinatiefuncties.
- Conciërges: er komt een aanvraagregeling voor basisscholen die tegemoet komt in de kosten van een conciërge. Voor geheel Nederland is voor de regeling € 20 miljoen beschikbaar. Basisscholen in de krachtwijken en de G4 kunnen met voorrang gebruik maken van deze regeling. Voorwaarde zal cofinanciering zijn. Over de specifieke uitwerking vindt op dit moment nog overleg plaats. De maximale bijdrage vanuit OCW is 0,4 fte. per basisschool (€ 12.937,-). Vanaf augustus 2008 kunnen alle krachtwijken een beroep doen op deze regeling.
- Sport en bewegen: Waar nodig zal Leeuwarden een beroep doen op het Nationaal Actieplan Sport en Bewegen (NASB). De rijksoverheid wil daarmee bereiken dat meer burgers kiezen voor een gezonde en een actieve leefstijl. Sport en bewegen – op verantwoorde wijze en in een gezonde context – maken daarvan onlosmakelijk deel uit. Het NASB draagt daaraan bij door voorlichting & informatie (dus ook



Wonen, Wijken en Integratie

onderzoek) op het themagebied van bewegen en concrete aanbodsactiviteiten van sport en bewegen in 5 settings: sport, school, werk, wijk en zorg. Het NISB stelt als kennisinstituut informatie ter beschikking aan gemeenten. NISB kan vanuit haar werkprogramma 2008 1(één) dagdeel per WWI-wijk aanbieden, bij voorkeur te benutten voor vraagverkenning en het analyseren van de lokale situatie.

5. Spreek de talenten van mensen aan

Thema: werk en inkomen. Dwarsverbanden met wonen, complexe sociale problematiek, leren en opgroeien, integreren, veiligheid, stedenbouwkundige kwaliteit, onderhoud en voorzieningen

a. Gezamenlijke ambitie

Het uitgangspunt bij het thema werk is dat de arbeidsparticipatie moet worden verhoogd. Bovendien is er de ambitie om de mogelijkheden van ondernemerschap te vergroten waarbij voor (startende) ondernemers microkredieten beschikbaar worden gesteld. Lokaal wordt de financieel-economische draagkracht van gezinnen en individuen in de wijk duurzaam verbeterd. De verantwoordelijke instanties (CWI, UWV en gemeente) slaan de handen ineen en zullen alle uitkeringsafhankelijken in de wijk gecoördineerd en eenduidig vanuit één zichtbare positie (in de wijk) benaderen. Zoveel mogelijk inwoners worden uitkeringsonafhankelijk gemaakt en werkenden met een laag inkomen wordt een duidelijk perspectief op verbetering gegeven. De te behalen effecten van de aanpak zijn de volgende:

- 50-60% van de uitkeringsgerechtigden – en 100% van de jongeren onder de 24 jaar – in Heechterp-Schieringen is op een of andere manier 'aan de slag'.
- Verlaging percentage niet werkende werkzoekenden (CWI) ontwikkelt zich van 18% in 2006 via 15% in 2011 naar 10% in 2017.

b. Inzet stad

Talenten van de bewoners in de wijk spelen een centrale rol in de aanpak, talenten worden opgespoord en geactiveerd. Ook hier spelen de frontlijnteams een essentiële rol. De activiteiten die worden opgestart in het kader van werk en inkomen zijn de volgende:

- Alle huishoudens worden zo spoedig mogelijk bezocht door de frontlijnteams (zie ook 4.).
- Alle werkzoekenden die geen actueel en adequaat re-integratieaanbod hebben, krijgen in eerste instantie de dienstverlening van de Wijkacademie aangeboden. Dit ongeacht het type uitkering.
- De Wijkacademie wordt draaiende gehouden door een samenwerkingsverband van UWV, CWI, gemeente, WSW en een aantal re-integratiebedrijven. Er wordt

nadrukkelijk contact gezocht met de AWBZ gefinancierde instellingen. Dit samenwerkingsverband fungeert als een 'back office' voor de frontlijnteams.

- Werkenden met een laag inkomen én de wens zich te verbeteren worden nadrukkelijk gestimuleerd een beroep te doen op het aanbod van het samenwerkingsverband in de Wijkacademie om zo te komen tot een loopbaanimpuls.
- Lokaal wordt ingezet op het stimuleren van kleinschalige bedrijvigheid. Er zal een quick scan van (in)formele economische activiteiten en de mogelijkheden naar nieuwe bedrijvigheid in de wijk plaatsvinden. Bij de transformatie van de woningvoorraad worden ook de mogelijkheden van werken aan huis meegenomen.
- Voor startende ondernemers wordt de regeling voor microkredieten ingezet.
- Participatiefonds: De gemeente stemt in met deelname en medewerking van de drie terreinen inburgering, re-integratie en educatie. Daarnaast draagt de gemeente zorg voor een competente projectleider die verantwoordelijk is voor het voorbereidingstraject. Gedurende het voorbereidingstraject levert de gemeente verschillende producten en instrumenten, die tezamen met de opgedane kennis beschikbaar wordt gesteld voor verspreiding naar andere gemeenten.
- De ervaringen die worden opgedaan in Heechterp-Schieringen zullen worden gebruikt voor een eventuele opschaling naar Leeuwarden-Oost en mogelijk de hele stad.

c. Inzet rijk

Het rijk ondersteunt de stad op de volgende wijze:

- In het kader van het Innovatieprogramma Werk en bijstand (IPW) van het Ministerie van SZW ontwikkelt de gemeente Leeuwarden, gezamenlijk met de gemeente Arnhem, integraal participatiebeleid. Dit project heeft een nauwe samenhang met de wijkaanpak. Leeuwarden geeft hierbij inzicht in de manier waarop de gemeente per cliënt een keuze maakt tussen geschikt voor reguliere arbeid (toeleiding naar werk), gedeeltelijk geschikt en nog niet geschikt voor reguliere arbeid (maatschappelijke participatie). Met het oog op participatie gaat het ook om inzicht in de groep inwoners die al dan niet uitkeringsafhankelijk zijn en al dan niet bekend zijn (bij het CWI). Vanuit het uitgangspunt dat bij maatschappelijke participatie veel partijen betrokken zijn, is de samenwerking tussen sociale diensten, UWV en CWI met zorgaanbieders en hulpverlenende instanties een belangrijk aandachtspunt.

- Het rijk hecht aan actieve deelname van CWI en UWV aan de wijkaanpak. Met CWI is de inzet van fte's afgesproken binnen de veertig wijken.
- In het kader van werken in de wijk ondersteunt VROM de gemeente bij het zoeken naar ruimte in de bestaande milieuwetgeving, wanneer dit noodzakelijk lijkt.
- Participatiefonds: SZW, OCW en WWI streven naar de totstandkoming van een Participatiefonds, waarin met ingang van 1 januari 2009 middelen voor volwasseneneducatie, inburgering en re-integratie worden gebundeld. Vooruitlopend hierop neemt uw gemeente in 2008 deel aan het project voorbereidingstrajecten participatiefonds. De voorbereidingstrajecten zijn er op gericht om gemeenten beleidsmatig en organisatorisch voor te bereiden op de komst van het participatiefonds, zodat zij, zodra dit fonds feitelijk tot stand is gebracht, van start kunnen met een gerichte inzet hiervan voor het bevorderen van duurzame participatie. SZW, OCW en WWI zorgen voor begeleiding en ondersteuning bij de vormgeving van het proces. Daarnaast is er een financiële tegemoetkoming van 225.000 euro beschikbaar van WWI, onder meer voor de inzet van een projectleider en het betrekken van medewerkers uit de betrokken beleidsterreinen (brief van 1 februari 2008 (WWI/W2008002440)).
- Het rijk neemt serieuze nota van de belangstelling van de gemeente voor deelname aan het Innovatietraject inburgering in participatieketen, waaronder samenwerking met SUWI-partners en het innovatietraject examenprofiel startende ondernemers, beide trajecten maken onderdeel uit van het Deltaplan Inburgering. Daarnaast wordt serieuze nota gemaakt van de belangstelling van de gemeente voor het implementatieprogramma maatwerk duale trajecten: inburgering en ondernemerschap vanuit het Deltaplan Inburgering.

6a. Geef Heechterp-Schieringen identiteit

Tussen "Identiteit" (6a) en "Energiebesparing" (6b) bestaat een sterke relatie.

- Thema's: wonen, stedenbouwkundige kwaliteit, onderhoud en voorzieningen, veiligheid. Dwarsverbanden met de thema's werk en inkomen, leren en opgroeien en integreren

a. Gezamenlijke ambitie

De identiteit van de wijk Heechterp-Schieringen wordt versterkt en de reputatie van de wijk zal worden verbeterd. Om dat te bereiken wordt gekeken naar woningvoorraad, veiligheid en identiteit. De wijk en de te onderscheiden blokken en buurtjes wordt meer identiteit gegeven waardoor de betrokkenheid van de bewoners bij de wijk zal worden vergroot. De woningvoorraad wordt aangepakt zodat een wooncarrière in de wijk mogelijk zal worden en er ruimte komt voor verschillende woonwensen (woningdifferentiatie op basis van leefstijlen). De openbare ruimte wordt aangepakt om de veiligheid te vergroten. De te behalen effecten zijn de volgende:

- De verhuiscapaciteit van de reguliere bevolking in 2011 maximaal 3 procentpunt boven het Leeuwarder gemiddelde en in 2017 op het niveau van Leeuwarden.

b. Inzet stad

Vanuit Leeuwarden wordt benadrukt dat het WAP een duidelijk integraal karakter heeft waar het het bereiken van de doelstellingen rond de vijf thema's van minister Vogelaar betreft. De aan te brengen fysieke veranderingen en verbeteringen in de groene openbare ruimte spelen hierbij een belangrijke rol op wijkniveau en op het niveau van buurten en woonblokken. Het gebruikergericht verbeteren van de groene omgeving wordt gebruikt bij het oplossen van sociale vraagstukken. Leeuwarden wil met het plan 'identiteit' nadrukkelijk aansluiten bij -en concreet invulling geven aan- de belangrijke doelstellingen die door middel van het LNV-programma 'Groen en de Stad' worden nagestreefd. Het wijkactieplan en de wijze waarop de uitvoering ter hand wordt genomen, zijn hier nadrukkelijk op ingericht. Om de identiteit van de wijk te versterken, de woningvoorraad te differentiëren en de veiligheid te vergroten, worden gedurende de periode waarop dit charter betrekking heeft de volgende activiteiten opgepakt:

- Voor de totale wijk én per buurt wordt, in samenspraak met de bewoners, een Plan Identiteit ontwikkeld. Dit is een ruimtelijk plan met sociale aspecten en ruime aandacht voor het groen in de wijk.
- De woningvoorraad wordt geleidelijk getransformeerd en nieuwe woonmilieus worden gecreëerd waarbij rekening gehouden wordt met specifieke woonwensen.
- De kwaliteit van zowel de sociale- als de particuliere woningvoorraad wordt verbeterd.
- De openbare delen van het sportconcentratiegebied krijgt de functie van recreatiegebied voor de bewoners van Heechterp-Schieringen. Daartoe worden de kwaliteiten van dit gebied verbeterd en wordt de relatie tussen woonwijk en het gebied versterkt.
- Onveilige plekken in de wijk worden aangepakt.

c. Inzet rijk:

- Voor de nadere uitwerking en uitvoering binnen het integrale kader van het plan Identiteit, zal het ministerie van LNV op de volgende wijze bijdragen:
 - Een financiële bijdrage leveren uit het impulsprogramma Groen en de stad.
 - De DLG (Dienst Landelijk Gebied) kan Leeuwarden helpen bij het ontwerpen van gebiedsplannen, maar ook bij het begeleiden van processen.
 - Ondersteuning bij specifieke onderzoeksvragen (denk bijv. aan het effect van groen op luchtkwaliteit/fijn stof).
 - Kennisuitwisseling/uitwisseling van best practices via het kennisnetwerk Groen en de stad.
- Voor de aanpak van zwerfafval is voor heel Nederland ca. 16 miljoen euro beschikbaar voor 3 jaar. Dit wordt in 3 tranches beschikbaar gesteld. Naast financiering worden gemeenten en actoren in de wijken gefaciliteerd en ondersteund door SenterNovem. Aanvragen in het kader van de wijkactieplannen voor de krachtwijken hebben hierbij prioriteit. Leeuwarden wil het zwerfvuil in (onder andere) Heechterp-Schieringen aanpakken en zal zich inschrijven voor de ronde die 31 mei 2008 sluit.
- De gemeente heeft de regie bij de uitvoering van de wijkactieplannen. Toezicht en handhaving zullen veelal onmisbare elementen zijn bij de realisatie van de plannen. De VROM-Inspectie is bereid om de regievoerende gemeente te ondersteunen bij toezicht en handhaving op het terrein van de VROM-Inspectie. Deze ondersteuning

zal zich vooral richten op verbetering (effectiever, efficiënter) van de uitvoering. Voorts zal de VROM-Inspectie over eventuele toezichtonderzoeken, die zij vanuit haar onafhankelijke positie in deze wijken moet uitvoeren, steeds vooraf bespreken met de gemeente, zodat deze haar regierol kan blijven vervullen.

6b. Iedereen wordt beter van energiebesparing

Thema's: werk en inkomen, wonen. Dwarsverbanden met de thema's leren en opgroeien, integreren, veiligheid, stedenbouwkundige kwaliteit

a. Gezamenlijke ambitie

Huren in de wijk zijn laag maar woonlasten leggen, mede door de stijging van energieprijzen, een steeds groter beslag op het besteedbaar inkomen. Energiereductie in de gebouwde omgeving kan dus zorgen voor een vermindering van de woonlasten. Bovendien zorgen energiebesparende maatregelen voor het verbeteren van het binnenklimaat en het verhogen van het woongenot. De te behalen effecten van de aanpak zijn de volgende:

- In 2011 energielabel woningen op gemiddelde niveau Leeuwarden; in 2015 energielabel woningen op nieuwbouwniveau (EPC 0,6).
- Woonlastenverlaging (in vergelijking met vergelijkbare woningen) in 2011 10% en in 2015 30%.
- Slimme energiemeters in alle woningen in de wijk.
- Eerste gloeilampenvrije wijk van Nederland.

b. Inzet stad

Gedragsverandering van bewoners en energiebesparende maatregelen in zowel sociale- als particuliere woningvoorraad vormen de uitdaging waar partijen in Leeuwarden voor staan. De volgende acties zullen worden ondernomen:

- De gehele wijk zal worden doorgelicht met een energiescan die voor een gunstig tarief zal worden aangeboden.
- Het corporatiebezit zal worden gelabeld zodat duidelijk wordt waar daar nog maatregelen nodig zijn.
- Kleine fysieke ingrepen die voortkomen uit de scans kunnen worden uitgevoerd door mensen uit de wijk (via koppeling met de Werkacademie).
- Toewerken naar slimme straatverlichting in de wijk.
- Vergroten van het huidige areaal zonnepanelen.

- Alle bewoners in de wijk stimuleren hun gedrag te veranderen en daarmee de woonlasten te verlagen. Slimme energiemeters kunnen hierbij als instrument dienen.

c. Inzet rijk

De inzet van het rijk loopt met name via SenterNovem. De ondersteuning door SenterNovem is erop gericht planmatig en effectief energiebesparingeffecten te bereiken die het meest aansluiten op de lokale kansen, de door de gemeente in haar wijkactieplan voorgestelde maatregelen kunnen in dat licht worden gezien. De ondersteuning omvat de volgende elementen:

- SenterNovem ondersteunt de gemeente Leeuwarden met name op het punt van de gedragsverandering ten behoeve van woonlastenverlaging/energiebesparing.
- SenterNovem ondersteunt de gemeente Leeuwarden bij het uitwerken van de energieparagraaf in een uitvoeringsplan, naar aanleiding van een gedegen onderzoek naar de mogelijkheden in de wijk.
- SenterNovem zal de gemeente ondersteunen bij het vinden van passende subsidieregelingen of in te zetten financieringsconstructies.

Op het punt van energiebesparing en veiligheid openbare ruimte (slimme straatverlichting) ondersteunt het CCV de gemeente Leeuwarden, waar nodig, bij de aanpak van de veiligheidsproblematiek.

7. Bewonersparticipatie

a. Gezamenlijke ambitie:

Voor het slagen van de bovenstaande ambitie in de wijk Heechterp-Schieringen is het cruciaal dat bewoners meedoen en zich mede verantwoordelijk voelen voor hun wijk. Daarom is een optimale bewonersparticipatie belangrijk.

b. Inzet stad:

Daarom heeft Leeuwarden gekozen voor een brede bewonersparticipatie, en blijft zoeken naar creatieve manieren om er voor te zorgen dat bewoners mee doen. Bewoners hebben in alle fasen van het project een plek gekregen om mee te praten, mee te denken en mee te doen. Bovendien stelt de gemeente Leeuwarden regulier al €13.000 jaarlijks beschikbaar aan het wijkpanel Heechterp-Schieringen, voor initiatieven in de wijk.

c. Inzet rijk:

- WWI stelt in 2008 20 miljoen voor burgerinitiatieven ter beschikking. Hiervan zal €10 miljoen beschikbaar komen voor de 40 wijken. Leeuwarden ontvangt in 2008 €50.000 uit dit budget.
- Het rijk stelt zich als taak om in het kader van het bevorderen van bewonersparticipatie in de wijk de komende jaren experimenten te starten die hieraan zullen bijdragen. De nadere invulling van deze experimenten zal samen met de gemeenten die aangetoond hebben interesse te hebben in dit experiment vastgesteld worden. Leeuwarden heeft interesse om betrokken te zijn bij deze experimenten.

8. Sluiting

We verbinden ons om de afgesproken maatschappelijke doelen te bereiken. Deze doelen zijn robuust en zullen daarom slechts in uitzonderlijke situaties moeten worden aangepast. We spreken elkaar daarom aan op het inzetten van een effectief instrumentarium en blijven daarover met elkaar in gesprek. Als een instrument niet effectief blijkt, zoeken we naar andere, wel effectieve middelen. De middelen zijn dus minder onwrikbaar dan de doelen.

Financiering

Voor de verwezenlijking van de doelstellingen in de wijkactieplannen staan drie geldstromen ter beschikking:

1. Een additionele inzet vanuit de corporatiesector

Het rijk heeft met Aedes vereniging van woningcorporaties afspraken gemaakt over een additionele bijdrage van de woningcorporaties in de 40 wijken. De indicatieve verdeling van deze additionele bijdrage over de 40 wijken en de verdelingsmethodiek is beschreven bij brief van 3 oktober 2007 (WWI/W2007092376).

2. Delen van extra rijksmiddelen t.b.v. gemeenten en lokale/regionale organisaties.

Het gaat hier om intensiveringen in de rijksbegroting, die een relatie hebben met de wijknaarpak. Deze extra middelen komen ter beschikking aan alle gemeenten in Nederland alsmede aan lokale organisaties (bijv. scholen) en regionale organisaties (bijv. politiekorpsen, bureaus jeugdzorg). Uitgangspunt van de afspraken is dat gemeenten met de 40 wijken de door hen te ontvangen extra middelen prioriteren voor de wijken met de grootste knelpunten, i.c. de 40 wijken en dat gemeenten met de andere lokale organisaties overleg voeren over een dergelijke prioritering. Daar waar extra gelden lopen via indicatieprocessen, zoals bij de jeugdzorg, is automatisch te verwachten dat de extra middelen bovengemiddeld terecht zullen komen in wijken met veel jeugdzorgproblemen, i.c. dus ook de 40 aandachtswijken. Verder is in het bestuursakkoord tussen rijk en VNG afgesproken dat in het bijzonder op het gebied van zorg, openbare orde en veiligheid, wijken, onderwijs, armoedebeleid en schuldhelpverlening en Jeugd en Gezin er voor gemeenten en rijk beleidsmatig en budgettair gezamenlijke opgaven liggen. In de brief van 15

november 2007 (DGWWI/W2007103016) en van 1 februari 2008 (DGWWI/W2008002440) is een overzicht gegeven van de extra geldstromen die via het gemeentefonds, specifieke regelingen of brede doeluitkeringen ter beschikking zullen komen van de 18 gemeenten, als ook van het accres van het gemeentefonds en de geldstromen die via andere kanalen in de 40 wijken terecht kunnen komen.

3. Gemeentemiddelen

Gezien de problematiek die in de 40 wijken speelt is te verwachten dat naast de extra rijksinzet de gemeenten ook zelf een extra inzet vanuit de eigen gemeentelijke middelen in die wijken zullen plegen.

Door gemeenten, woningcorporaties en overige lokale en regionale organisaties zijn op basis van deze uitgangspunten afspraken gemaakt over de financiering en uitvoering van de wijkactieplannen. Dit heeft tot de volgende afspraken in de wijkactieplannen geleid:

1. *De gezamenlijke woningcorporaties, werkzaam in de wijk Heechterp-Schieringen in de gemeente Leeuwarden, dragen jaarlijks gemiddeld € 2,4 miljoen bij aan de wijkaanpak conform de in het wijkactieplan en daarbij behorende preambule opgenomen afspraken (in totaal in de periode 2008-2017 een bijdrage van minimaal €24.070.500 inclusief projectsteun) . In de onderstaande tabel is deze inzet opgenomen*

Corporaties	Investerings (inclusief projectsteun)	Projectsteun
Nieuw Wonen Friesland / WoonFriesland	€ 24.070.500 + pm	€ 6,9 miljoen

2. *Ten behoeve van het geven van inzicht van de rijksintensiveringen met relatie naar de Krachtwijken over de jaren 2008 t/m 2011 is een brief gestuurd (d.d. 1 februari 2008 met kenmerk DGWWI/W2008002440). In de brief is indicatief*

aangegeven welke middelen vanuit het rijk voor de gemeente Leeuwarden beschikbaar komen, via het gemeentefonds en via brede doeluitkeringen.

3. *Voor de jaren 2008 t/m 2012 zal de gemeente uit eigen middelen indicatief € 0,5 – 0,6 miljoen per jaar inzetten ten behoeve van het wijkactieplan.*
4. *Randvoorwaarde voor gemeente en woningcorporaties met betrekking tot de inzet en uitvoering van het Wijkactieplan en de uitvoering van de afspraken uit het charter is het beschikbaar komen van projectsteun, te regelen door de minister van VROM/WWI, van ca. € 690.000 per jaar, uitgaande van een gemiddelde inzet van de corporaties ten behoeve van het Wijkactieplan van minimaal euro 2,3 miljoen (inclusief projectsteun) per jaar gedurende 10 jaar.*

In deze charter worden van rijkszijde diverse financiële toezeggingen gedaan. Deze charter is echter geen beschikking. De genoemde geldstromen zijn of worden ieder in hun geëigende vorm (middels (doel)uitkeringen of subsidiebeschikkingen) en onder de daarvoor geldende voorwaarden vastgelegd en uitbetaald.

9. Overleg en voortgang

Om op de hoogte te blijven van de voortgang en onszelf scherp te houden op de urgentie daarvan organiseren we de volgende zaken:

- **Inbedding in structureel beleid:** De gemeente Leeuwarden ziet de innovatieve aanpak in de WAP's als kraamkamer voor nieuw beleid. De gemeente is er dan ook alles aan gelegen om de resultaten van de inzet in Heechterp-Schieringen te vertalen naar andere delen van de stad en naar het reguliere beleid.
- **Controle en verantwoording:** Uitgangspunt is dat de reguliere vormen van verantwoording en controle een stevige basis vormen en dat daar alleen iets aan toe wordt gevoegd als dat strikt noodzakelijk is.
 - Democratische controle: de gemeente doet jaarlijks verslag over de inzet aan haar Gemeenteraad, het rijk brengt jaarlijks verslag uit aan de Tweede Kamer.
 - Elkaar aanspreken: de stad en het rijk spreken elkaar op basis van bestaande documenten, waaronder de hier bovengenoemde, aan op de bereikte resultaten.
- **Overleg en aanpassing van de charter:**
 - Regelmatig ambtelijk overleg. Daartoe heeft elke stad een accountmanager bij WWI.
 - Jaarlijks een bestuurlijk gesprek over de voortgang. Eventuele aanpassingen van de charter kunnen hier worden besproken. Indien beide partijen akkoord zijn kan de charter worden aangepast.
 - Visitatie: gemeenten en rijk gaan samen bepalen hoe een visitatie zal worden vormgegeven. Deze visitatie vindt in 2010 plaats.
- **Metten en kennisdelen:**
 - Monitoring:
 - Effectmeting. De (maatschappelijke) effecten van de verschillende maatregelen zullen via een jaarlijkse outcomemonitor worden gevolgd. Deze outcomemonitor brengt op beknopte wijze de ontwikkelingen in kaart op de terreinen wonen, werken, leren en opgroeien, integreren en veiligheid. Aan de hand van deze informatie kan worden vastgesteld hoe de situatie in de wijken zich ontwikkelt en kan worden vastgesteld of en in hoeverre de beoogde maatschappelijke effecten (zullen) worden

gerealiseerd (doelbereik). Het onderzoek wordt in opdracht van VROM/WWI uitgevoerd door het CBS.

- Meten van acties en maatregelen. De gemeente geeft in dit charter aan welke inspanningen zij samen met andere partijen zullen plegen om de gewenste maatschappelijke effecten te realiseren. Deze partijen maken onderling afspraken over de wijze waarop de voortgang van deze inspanningen jaarlijks wordt gevolgd en geregistreerd en op welke wijze deze partijen naar elkaar verantwoording afleggen over de al dan niet gerealiseerde prestaties. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de informatie die de gemeenten in het kader van de reguliere verantwoordings- en begrotingscyclus verzamelen.
- Bewonersparticipatie. De gemeenten presenteren in het kader van de outputmonitoring in ieder geval informatie over de wijze waarop bewonersbetrokkenheid is georganiseerd, het aantal activiteiten dat heeft plaatsgevonden en het aantal bewoners dat naar schatting per activiteit is bereikt. Daarnaast wordt voor een langere periode vanwege het LSA onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de burgerparticipatie in samenwerking met gemeenten en het LSA. Een afschrift van bovengenoemde informatie wordt aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie aangeboden.

10 Overig

- Mediation

Partijen zullen elkaar lopende het uitvoeringsproces informeren over de realisatie van de inhoudelijke en financiële inzet met betrekking tot de wijkactieplannen.

Indien de gemeente lopende het proces van uitvoering van de wijkactieplannen van mening mocht zijn dat een woningcorporatie de in de wijkactieplannen afgesproken inzet in onvoldoende mate levert, kan zij bij de minister voor Wonen, Wijken en Integratie een verzoek indienen voor mediation. Wanneer dit niet tot het gewenste resultaat/afgesproken resultaat leidt, zal de minister uiteindelijk gebruik maken van het wettelijke handhavingsinstrumentarium.

- Deze afspraken gelden vanaf 16 april 2008 tot en met 31 december 2017
- Dit charter wordt gepubliceerd in de Staatscourant binnen een maand na ondertekening.

Aldus opgemaakt en in tweevoud ondertekend te Leeuwarden op... 16/4/08

De wethouder van de gemeente Leeuwarden,



.....
drs. Roel Sluiter

Plaats: Leeuwarden

datum ... 16/4/08

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,



.....
drs. Ella-Vogelaar,

plaats: Leeuwarden;

datum: ... 16-4-2008